

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 14. mai 2024
(OR. en)

9302/24

CULT 48
AUDIO 57
DIGIT 127
IND 233
RECH 195
STATIS 60
EMPL 191

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu järelused, milles käsitletakse kultuuri- ja loomesektori võimestamist andmepõhise publikusuhete arendamise kaudu

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud nõukogu järelused, mis kiideti heaks nõukogu 13.–14. mai 2024. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

**Nõukogu järeldused, milles käsitletakse kultuuri- ja loomesektori võimestamist andmepõhise
publikusuhete arendamise kaudu**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

TUNNISTADES, ET:

1. digiüleminek on muutunud Euroopa poliitikas üha olulisemaks ja seda kajastavad sellised algatused nagu programm „Loov Euroopa“, „Tee digikümnendisse“, Euroopa tööstusstrateegia, Euroopa oskuste tegevuskava, Euroopa haridusruum ning Euroopa andmestrategia, mis toovad endaga kaasa ühtse Euroopa andmeruumi loomise, sealhulgas Euroopa ühtse kultuuripärandiandmeruumi¹ ja Euroopa kultuuripärandipilve loomise programmi „Euroopa horisont“² raames;
2. ELi kultuurivaldkonna töökavas (2023–2026)³ rõhutatakse kultuuri, sealhulgas kultuuripärandi olemuslikku väärtust. Sellega seoses tuuakse töökavas välja vajadus soodustada kultuuri- ja loomesektori digiüleminekut, rõhutatakse kultuurielus osalemist prioriteedina ning samuti hõlmab kava konkreetset meetet, et muuta Euroopa mitmekesine kultuurisisu digikeskkonnas leitavaks;

¹ Komisjoni soovitus kultuuripärandi ühise Euroopa andmeruumi kohta (ELT L 401, 12.11.2021, lk 5).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/695 (ELT L 170, 12.5.2021).

³ Nõukogu resolutsioon ELi kultuurivaldkonna töökava kohta aastateks 2023–2026 (2022/C 466/01).

3. publikusuhete arendamine annab võimaluse luua tähendusrikkaid ja interaktiivseid suhteid mitmekesise publikuga, et parandada kasutajate kogemusi ning edendada kultuurilist mitmekesisust ja arengut, sotsiaalsed ühtekuuluvust ja demokraatiat⁴; laia ja mitmekesise publikuni jõudmine on üks programmi „Loov Euroopa“ (2021–2027)⁵ eesmärkidest; kultuuri- ja loomesektoris uuritakse uuenduslikke vahendeid ja suuniseid publikut käsitlevate andmete kogumiseks ja haldamiseks, et töötada välja paremaid ja kasutajakesksemaid teenuseid; see võib aidata kaasa ka tõenduspõhisele poliitikakujundamisele⁶; kuid siiski on vaja teha täiendavaid ühiseid jõupingutusi;
4. uutel tehnoloogiatel on suur potentsiaal suurendada kaasamist ja parandada praeguse ja potentsiaalse publiku juurdepääsu, kuid kultuuriorganisatsioonide digiareng on eri etappides ja tehnoloogiapakkujate osutatavate teenuste kasutamise määr erineb samuti;
5. andmete roll publiku mõistmisel, kaasamisel ja taastamisel pärast COVID-19 pandeemiat, mis kiirendas digipööret ühiskonnas, on paljude kultuurivaldkonnas tegutsejate jaoks muutunud üha olulisemaks⁷;

⁴ Euroopa Komisjoni aruanne „Kultuur ja demokraatia – tõendid. Kuidas kodanike osalemine kultuuritegevuses aitab kaasa kodanikuaktiivsusele, demokraatialle ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele“ (2023) ja Porto Santo harta (2021).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/818, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2021–2027) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1295/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 34).

⁶ Nõukogu järeldused, mis käsitlevad kultuuri kättesaadavuse edendamist digivahendite kaudu, keskendudes publiku arendamisele (2017/C 425/03).

⁷ Algatuse „Voices of Culture“ aruanne „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data“ („Digipubliku (uuesti)kaasamine kultuurisektoris: publikuandmete parandamine“).

VÕTTES ARVESSE, ET:

6. kultuuri- ja loomesektori digitaliseerimine loob üha rohkem andmeid, mida saab kasutada publikusuhete arendamiseks; publikuandmete võimendamine annab kultuuri- ja loomesektorile võimaluse mõista paremini publiku vajadusi ja käitumist, luua publikuga tähendusrikkaid suhteid, kujundada innovatiivset kultuurisisu ja -teenuseid ning luua suunatud teavitustegevust, et jõuda laiema publikuni ning maksimeerida kultuuris osalemist, eelkõige füüsiliselt; see edendab kultuurilist mitmekesisust Euroopas ning võib tugevdada kultuuriasutusi mitteametliku ja vaba sotsiaalse suhtluse kohtadena, mis on oluline demokraatia jaoks ja mida tuntakse kui nn kolmandaid kohti;
7. andmepõhine publikusuhete arendamine annab kultuuri- ja loomesektorile võimaluse uurida uusi ärimudeleid ning saada innovatsiooni ja koostöötavade kaudu täiendavat tulu;
8. kultuuri- ja loomesektor on väga mitmekesine ning hõlmab organisatsioone, sektoreid ja tööstusharusid, mis tegutsevad erineval poliitilisel ja organisatsioonilisel, nii avaliku kui ka erasektori tasandil, hõlmates erinevaid kultuurilisi väljendusvorme, kunstivaldkondi, erinevaid digitaalse innovatsiooni etappe ning digitaristu erinevusi; seepärast tuleks andmepõhise publikusuhete arendamisega tegeledes kasutada diferentseeritud lähenemisviisi;

9. digiülemineku ning tehniliste, digi- ja loomeoskuste valdkonnas edusammude tegemiseks on vaja juhtimisoskusi ja ettevõtlikkust, et kasutada andmepõhiseid lahendusi ja kõrgtehnoloogiat nagu tehisintellekt; lisaks tuleks arvesse võtta ka publiku digioskusi; seepärast tuleks kaaluda terviklikku lähenemisviisi ja asjakohast toetust piiratud suutlikkuse, eksperditeadmiste ja vahenditega kultuuriorganisatsioonidele, et tulla toime digiülemineku võimaluste ja väljakutsetega⁸;
10. mõned kultuuri- ja loomesektori organisatsioonid tuginevad publikusuhete loomisel tehnoloogiaettevõtetele, sotsiaalmeediale, platvormidele või vahendajatele; need tehnoloogiaturu osalised ei pruugi alati jagada publikuandmeid, mis on seotud konkreetset eelmainitud kultuuri- ja loomesektori organisatsioonide tegevuse, sisu või teostega; see võib mõjutada kultuuri- ja loomesektori suutlikkust digitaliseerimise potentsiaali täielikult ära kasutada ning sektori konkurentsivõimet;
11. mitu liikmesriiki on lisanud oma COVID-19 taaste- ja vastupidavuskavadesse kultuuri- ja loomesektori digitaliseerimisprogrammide ja -strateegiate (millest mõned keskenduvad osalemisele) arendamise rahastamise; ühine eesmärk tugevdada koostööd suuremas ulatuses võib edusamme soodustada;
12. andmete kasutamine publikusuhete arendamiseks ja publiku osalemiseks pakub arvukaid võimalusi, kuid nõuab samuti, et kultuuri- ja loomesektor prognoosiks sellise kasutuse riske ja mõju ning kohandaks vastavalt oma töömeetodeid; see hõlmab õiguslike probleemidega (sealhulgas intellektuaalomandi õigused, autoriõigus, eraelu puutumatuse ja isikuandmete kaitse õigus), eetika-, kestlikkuse ja ökoloogiliste probleemidega arvestamist ning tehisintellekti ja muude täiustatud digitehnoloogiate mõju hoolikat hindamist;

⁸ Avatud koordineerimise meetodi aruanne „Promoting access to culture through digital means“ („Kultuuri edendamine digivahendite kaudu“).

KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES:

13. kaaluma poliitikaraamistike väljatöötamist ja tingimuste loomist, mis edendavad ja soodustavad andmepõhist lähenemist kultuuri- ja loomesektoris, sealhulgas riikliku ja piirkondliku tasandi toetuse kaudu publikuandmete kogumisele, kaitsmisele, haldamisele ja kasutamisele;
14. innustama ja toetama kultuuri- ja loomesektoris tegutsevaid organisatsioone, et töötada publikusuhete arendamise poliitika raames välja andmepõhiste lahenduste strateegia; innustama ja toetama kultuuri- ja loomesektoris tegutsevaid organisatsioone publikuandmete arukamal ja eetilisemal jagamisel ja kasutamisel; eesmärk on tagada, et sektor ise saab tutvuda uue publikuga, oskab seda määratlada ja ligi meelitada ning muuta Euroopa sisu hõlpsamini leitavaks ning et publik suudab leida asjakohaseid ja mitmekesiseid kultuuri- ja loometeenuseid;
15. innustama kultuuri- ja loomesektori organisatsioone osalema asjakohastes ELi rahastatavates programmides, mille eesmärk on toetada andmepõhist koostööd ja uuenduslikke lahendusi kultuuri- ja loomesektoris, ning abistama neid selles;
16. edendama kultuuri- ja loomesektori organisatsioonide ning spetsialistide digioskusi, hõlbustama koostalitlusvõimeliste vahendite, suutlikkuse suurendamise meetmete ja toetusprogrammide arendamist, et tugevdada digiprotsesse organisatsioonides, andes neile seeläbi võimaluse areneval digimaastikul tõhusalt orienteeruda,

KUTSUB KOMISJONI JA LIIKMESRIIKE ÜLES NENDE VASTAVATE PÄDEVUSTE PIRES
JA SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTET NÕUETEKOHASELT ARVESSE VÕTTES:

17. innustama teadusuuringuid ning hõlbustama valdkondadevahelist ja piiriülest koostööd (näiteks teiste valitsustasandite, akadeemiliste ringkondade ja äri-ringkondadega), et uurida ja kasutada standardeid juurdepääsetava, põhilise ja kestliku digitaristu jaoks, mis võimaldab turvalisi, usaldusväärseid ja koostalitlusvõimelisi andmeid, järgides liidu intellektuaalomandi, autoriõiguse, andmekaitse ja eraelu puutumatuse kaitse norme ning tuginedes olemasolevale taristule;
18. edendama standardite ja raamistike väljatöötamist ja kasutamist, et toetada kultuuri- ja loomesektorit publikuandmete kogumisel ja haldamisel, nii et andmed oleksid juurdepääsetavad, võrreldavad, kasutatavad ja koostalitlusvõimelised ning neid saaks seega kasutada uutes (kasutajakesksemates) teenustes;
19. innustama kultuuri- ja loomesektorit kasutama võimalusel korral avaandmete⁹ ja FAIR-andmete¹⁰ põhimõtteid, et toetada andmete jagamist ja ringlust, nagu on sätestatud eelkõige avaandmete direktiivis ja avaliku sektori teabe taaskasutamise direktiivis, ning My Data põhimõtteid, et tagada üksikisikute õigus pääseda ligi nende kohta kogutud andmetele¹¹, kaistes samal ajal tõhusalt oma andmeid kui konkurentsivõime eelist;

⁹ Avaandmed – andmed, mis on avalikult juurdepääsetavad, kasutatavad, muudetavad ja jagatavad. Avaandmed on litsentsitud avatud litsentsi alusel, mis võimaldab kasutada teiste loojate tööd vastavalt oma soovile. Ilma spetsiaalse litsentsita on kasutamine tavaliselt keelatud autoriõiguse, patendi või ärilitsentsiga.

¹⁰ FAIR-andmete põhimõtted – rahvusvahelised andmehalduse suunised, mille eesmärk on optimeerida andmete taaskasutamist. Selleks muudetakse andmed leitavaks, juurdepääsetavaks, koostalitlusvõimeliseks ja taaskasutatavaks. FAIR-andmete põhielemendid on rikkalikud metaandmed ja dokumendid, kasutades avatud või standardseid failivorminguid ja taaskasutamislitsentse.

¹¹ My Data – inimkeskne lähenemisviis isikuandmete haldamisele, mille puhul kombineeritakse sektori vajadust andmete järele digitaalsete inimõigustega. Eesmärk on anda inimestele parem kontroll oma isikuandmete üle, andes neile võimaluse määrata kindlaks tingimused, mille korral neid andmeid võib kasutada.

20. soodustama kultuuri- ja loomesektoris andmekirjaoskuse ja suutlikkuse suurendamise programmide väljatöötamist andmete kogumiseks, analüüsimiseks, kaitsmiseks, majandamiseks ja haldamiseks; töötama välja strateegia andmete kasutamiseks publikusuhete arendamisel ja publiku haldamisel; ning suurendama teadlikkust ja teadmisi Euroopa digiõiguste ja -põhimõtete deklaratsiooni kohta ning selle kohta, kuidas seda saab kohaldada andmepõhise publikusuhete arendamise kontekstis, tagades läbipaistvuse nende sihtrühmade jaoks, kelle tundlikke andmeid käideldakse;
21. innustama ja soodustama teadusuuringuid, et kasutada ära digitaalsete vahendite potentsiaali publikusuhete arendamiseks, tehes kindlaks esilekerkivad suundumused ning kultuuri- ja loomesektoris vajalikud tulevikukindlad oskused ning samuti selle, kuidas neid oskusi saaks arendada haridus- ja kutseõppeprogrammides, mis viivad töökohtadeni kultuuri- ja loomesektoris; Euroopa tasandil võivad sellele kaasa aidata Euroopa haridusruum, Euroopa oskuste tegevuskava, oskuste pakt¹², Euroopa oskustealase valdkondliku koostöö liidud ning digioskuste ja töökohtade platvorm¹³;
22. innustama konsulteerimist, teadmiste ja heade tavade jagamist ning koostööd liikmesriikide ja asjaomaste partnerite vahel Euroopa tasandil digitaalsete ökosüsteemide, strateegiate ja ühiste digivahendite väljatöötamisel ja/või rakendamisel, et koguda andmeid publiku osalemise ja arendamise kohta, võttes arvesse väiksemaid, piiratud ressursidega kultuuriorganisatsioone ning liikmesriikidevahelisi erinevusi tehnoloogiataristu kättesaadavuse osas;
23. tegema kokkuvõtet kultuuri- ja loomesektori headest tavadest andmete kogumisel, kaitsmisel, haldamisel ja analüüsimisel publiku osalemise ja arendamise kohta;

¹² Ulatuslik oskustealane partnerlus kultuuri- ja loomemajanduse ökosüsteemi jaoks. Vt loomesektori oskuste pakti manifesti https://pact-for-skills.ec.europa.eu/about/industrial-ecosystems-and-partnerships/creative-and-cultural-industries_en.

¹³ Vt näiteks algatuse „Voices of Culture“ aruannet „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data“ („Digipubliku (uuesti)kaasamine kultuurisektoris: publikuandmete parandamine“) (2022).

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES TEMA VASTAVATE PÄDEVUSVALDKONDADE PIIRES

24. asjakohasel juhul edendama kultuuri- ja loomesektori juurdepääsu muudele Euroopa programmidele kui programm „Loov Euroopa“, mis on seotud digiülemineku ja innovatsiooniga, kasutades selleks kättesaadavat rahalist toetust, nagu programm „Digitaalne Euroopa“, „Euroopa horisont“ ning ühtse turu programm, sealhulgas andes selgeid suuniseid ja teavet;
 25. uurima võimalusi, kuidas veelgi innustada andmete läbipaistvuse algatusi kultuuri- ja loomesektori kasuks, et võimaldada neil paremini mõista oma töö ja tegevuse mõju ning tugineda oma loomeprotsessides asjakohastele teadmistele;
 26. uurima viise, kuidas täiendavalt toetada digiülemineku vajadusi ning kultuuri- ja loomesektori muutuvaid nõudeid andmepõhiste lahenduste kasutamise ja innovatiivsete digiprojektide edendamise kaudu Euroopa algatustes.
-

Viited

- Komisjoni soovitus kultuuripärandi ühise Euroopa andmeruumi kohta (ELT L 401, 12.11.2021, lk 5).
- Konverentsi järeldused „European Audiences: 2020 and beyond“ („Euroopa publik aastani 2020 ja sellele järgnevalt“) (2012)
- Nõukogu järeldused, mis käsitlevad kultuuri kättesaadavuse edendamist digivahendite kaudu, keskendudes publiku arendamisele (ELT C 425, 12.12.2017, lk 4).
- Nõukogu resolutsioon ELi kultuurivaldkonna töökava kohta aastateks 2023–2026 (ELT C 466, 7.12.2022, lk 1)
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta (avaandmete ja teabe taaskasutamise direktiiv) (ELT L 172, 26.6.2019, lk 56)
- Euroopa Komisjoni aruanne „Kultuur ja demokraatia – tõendid. Kuidas kodanike osalemine kultuuritegevuses aitab kaasa kodanikuaktiivsusele, demokraatialle ja sotsiaalsele ühtekuuluvusele“ (2023)
- Euroopa tööstusstrateegia: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/european-industrial-strategy_et
- Komisjoni talituste töödokument „2021. aasta ühtse turu aruanne“, milles määratakse kindlaks kultuuri- ja loomemajanduse kultuuri- ja loomesektorite ökosüsteem, lk 98–104 (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021SC0351>).
- Euroopa oskuste pakt: https://pact-for-skills.ec.europa.eu/index_en
- Kultuuri- ja loomemajanduse innovatsioonipoliitika platvorm: <https://ekipengine.eu/policy-areas/>
-

Avatud koordineerimise meetodi aruanne „Promoting access to culture through digital means“ („Kultuuri edendamine digivahendite kaudu“) (2017)

- CORDISE tulemuspakett digitaalse kultuuripärandi kohta, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2020, <https://data.europa.eu/doi/10.2830/941375>
- Porto Santo harta (2021) <https://portosantocharter.eu/the-charter>
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/695, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“(ELT L 170, 12.5.2021)
- Kultuuripärandi pilv: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/cultural-heritage-and-cultural-and-creative-industries-ccis/cultural-heritage-cloud_en
- Euroopa Komisjoni prioriteet „Digiajastule vastav Euroopa“https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_et
- Algatuse „Voices of Culture“ aruanne „(Re)-Engaging digital audiences in the cultural sectors: improving audience data“ („Digipubliku (uuesti)kaasamine kultuurisektoris: publikuandmete parandamine“) (2022)
- Vuylsteke, Devoldere jt (2023) Digital transformation of the cultural and creative sectors in preparation for the 2024 Belgian EU presidency („Kultuuri- ja loomesektori digiüleminek Belgia 2024. aasta eesistumisperioodi ettevalmistamisel“)

Mõisted

- Käesolevates nõukogu järeldustes kasutatakse järgmisi mõisteid.
- „Publikuandmed“ – teave, mida kultuuriorganisatsioonid koguvad ja töötlevad üksikisikute või inimrühmade kohta, kes on kultuuritoodete, -tegevuste, -objektide, -teenuste või -sisu (kavandatud) kasutajad. Publikuandmed võivad hõlmata demograafilist teavet, andmeid külastuse ja käitumise kohta, publiku suhtlust ja osalemist, liikmesuse andmeid, küsitluse ja tagasiside vastuseid või teavet kultuuriliste eelistuste kohta.
- „Publikusuhete arendamine“ – kultuuriorganisatsioonide jõupingutused ja tegevus publiku kasvatamiseks, mitmekesistamiseks ja laiendamiseks, et suurendada publiku kaasatust ja osalust ning süvendada ühendust publikuga. Publikusuhete arendamist saab olenevalt eesmärgist ja sihtrühmast mõista mitmel viisil: publiku arvu suurendamine (praeguse publikuga sama sotsiaal-demograafilise profiiliga vaatajaskonna ligimeelitamine), publikuga suhete süvendamine (praeguse publiku kogemuse parandamine) ja publiku mitmekesistamine (mis meelitab ligi praeguse vaatajaskonnaga võrreldes erineva sotsiaaldemograafilise profiiliga ligimeelitamine). See protsess hõlmab praeguse ja potentsiaalse publiku vajaduste, eelistuste ja huvide mõistmist ning teavitusalgatuste rakendamist laiema ja mitmekesisema publikuni jõudmiseks.

- „Digitalistu“ – sideteenused ja -platvormid, salvestusteenused ning nende aluseks olevad tarkvarafunktsioonid, -protokollid ja -standardid. Digitalistu ei viita tingimata materiaalsele ja tehnilisele taristule (nt kaablid, traadita võrgud, andmekeskused, internetivahetus), vaid pigem teenustele ja platvormidele, mis võimaldavad kultuuriorganisatsioonide vahelist ühendust ja teabevahetust.
- „Koostalitlusvõime“ – infosüsteemide ja tarkvara suutlikkus vahetada andmeid ja kasutada jagatud teavet, mis on eeltingimus selleks, et kultuuriorganisatsioonid saaksid publikuandmeid sujuvalt vahetada ja kasutada. See hõlmab erinevate tarkvarasüsteemide suutlikkust teha koostööd, võimaldades neil mõista, tõlgendada ja kasutada nende vahel jagatud andmeid. Koostalitlusvõimelises andmekeskkonnas saavad eri süsteemid tõhusalt suhelda, tagades, et andmeid saab edastada, neile pääseb juurde ja neid saab kasutada eri platvormide ja tehnoloogiate kaudu, ilma et tekiks olulisi ühilduvusprobleeme.
- „Kolmandad kohad“ – mitteametliku ja vaba sotsiaalse suhtluse ruumid, mis on demokraatia jaoks hädavajalikud. Kultuuri- ja loomesektoris võivad kolmandateks kohtadeks olla muuseumid, kogukonnakeskused, avalikud raamatukogud, raamatupoed, teatrid ja ooperimajad.
